

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Засновано у 2015 році

Рівне – 2016

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкорвайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламанаускас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелєх Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелєх Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федаєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Ящук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ.

Сойчук Р.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Коляда Н. М.** – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №10 від 27 жовтня 2016 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Федяєва В. Л. «Вітчизна – святиня серця і думки...»	7
Павелків Р. В. Особливості розвитку емпатії як соціально-психологічного явища та компонента моральної сфери особистості.....	16
Пустовіт Г. П., Климчук В. В. Упровадження ІКТ у методику навчання та управління діяльністю позашкільних навчальних закладів	27
Петренко О. Б. Використання ІТ у виховному процесі: можливості, переваги, ризики, перспективи.....	40
Потапчук Т. В. Особливості залучення мультимедіа до процесу музичного виховання в сучасній педагогічній практиці.....	47
Budz I. F. National organizations and innovative projects in the content formation of gifted education in Great Britain.....	56
Бєлан Г. В. Національна ідея у науковій спадщині культурно-освітніх діячів 1917-1920-тих рр. як основа патріотичного виховання дітей та молоді в Україні.....	63
Бісовецька Л. А., Верхова І. П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі класного керівника	73
Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки	82
Бричок Б. П. Педагогічні проблеми школи інформаційного суспільства: загрози і ризики	89
Бричок С. Б. Особливості застосування і поєднання ІКТ та проектної технології у підготовці вчителя початкових класів	96
Васильюк В. М., Ярмошук О. О., Давидюк І. В. Фізкультурна грамотність в аперцепції суспільної активності індивіда	106
Власюк Г. І., Кіндрат В. К. Спортивно-просвітницька організація «Пласт» у системі патріотичного виховання молоді	116
Ганжа М. В. Функції дизайну в педагогічній теорії та виховній практиці зарубіжних країн.....	124
Генсіцька-Антонюк Н. О. Процес розв'язування текстових математичних задач як засіб розумового виховання учнів.....	135
Гринькова Н. М. Роль інформаційних технологій у моральному вихованні молодших школярів в умовах позашкільного навчального закладу.....	142
Гудовсек О. А. Професійна підготовка майбутніх педагогів позашкільної освіти до роботи з дітьми молодшого шкільного віку	150

Колупасєва Т. Є. Впровадження інформаційних технологій навчання в умовах проектування інноваційного освітнього середовища вищого навчального закладу	157
Кособуцька Г. П. Роль інформаційних технологій в реалізації концепції духовного розвитку особистості учня	168
Кулакова Л. М. Вплив сучасного інформаційно-комунікаційного простору на формування позитивних моральних якостей особистості молодшого школяра	175
Малиношевський Р. В. Соціально-педагогічні проблеми дослідження ризикованої поведінки старшокласників у сфері Інтернет-спілкування	183
Павелків К. М. Можливості Інтернету в організації взаємодії сім'ї і школи	192
Павелків О. М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в організаційній та виховній роботі класного керівника загальноосвітнього навчального закладу	200
Петренко С. В. Використання хмарних сервісів G SUITE (GOOGLE APPS) у навчально-виховному процесі	211
Сойчук Р. Л. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему	220
Сорочинська Т. А. Застосування інформаційних інновацій у педагогічній діяльності вчителя	230
Стельмашук Ж. Г., Грицюк Н. Й. Використання інформаційних технологій у національно-патріотичному вихованні учнів	239
Сяська І. О. Детермінанти розвитку екологічної самосвідомості студентської молоді у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів	250
Сяська Н. А. Використання методів математичної статистики у фізичному вихованні і спорті засобами новітніх інформаційних технологій	257
Тихенко Л. В. Сучасні підходи до використання інформаційно-комунікаційних технологій у позашкільній освіті	264
Ткачук Н. М. Організація керованої самостійної роботи керівників ЗНЗ в міжкурсовий період	271
Трохимчук І. М. Організація еколого-натуралістичної роботи за міжнародним практичним науково-освітнім проектом GLOBE	281
Ціпан Т. С., Боровець В. І. Використання інформаційно-комунікативних технологій у навчально-виховному процесі школи	290
Шкуренко О. В. Виховання інформаційної культури в майбутніх учителів початкової школи засобами хмарних технологій	299

Доробки молодих науковців

Баліка Л. М. Шкільна бібліотека та інформаційно-комунікаційні технології	305
Гусаковська Т.М. Підготовка майбутніх фахівців із біології у вищому навчальному закладі	312
Дембровська Г. М. Виховний потенціал діяльності тренера-викладача у позашкільних навчальних закладах спортивного профілю	318
Демянюк І. В. Підготовка магістра початкової освіти очима студентів.....	328
Осипчук О. П. Формування морального виховання молодших школярів у педагогічному процесі школи	335
Таргоній І. В. Використання мультимедійних технологій у системі мистецької освіти.....	342
Федорук О. М. Використання інформаційних технологій в освітній сфері ВНЗ: прикладні аспекти	350
Шидловський А. І. Роль комп'ютерно орієнтованого середовища у становленні професійної компетентності майбутніх вчителів фізико-технологічного профілю.....	356
Відомості про авторів.....	364

It is proved that the use of IT in educational process promotes the effectiveness of educational activities, a competent, systematic use of information technologies can and should become a powerful modern tool of increase of efficiency of educational process.

Key words: information technologies, educational process, ICT competence, innovative educational activity.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2016

Т. В. Потапчук

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ МУЛЬТИМЕДІА ДО ПРОЦЕСУ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Анотація. У статті розкрито аспекти використання комп'ютерних технологій на уроках музичного мистецтва, що забезпечує вирішення завдань всебічного розвитку природних, творчих здібностей учнів, а саме: фантазії і художньої уяви; асоціативного сприйняття і мислення на основі художнього і музичного матеріалів, розуміння поняття ритму в природі і мистецтві. Використання комп'ютера на уроці створює можливості для розвитку зорової пам'яті, фантазії, формування у дітей естетично-гармонійного світосприйняття.

Ключові слова: сучасна педагогічна практика, процес музичного виховання, мультимедійна програма «Музичне мистецтво», мультимедіа, учень, метод проектів, відеофрагменти.

Постановка проблеми. Перед сучасною системою освіти стоїть низка першочергових завдань, пов'язаних із підготовкою підростаючого покоління до професійного самовизначення і самореалізації в сучасних соціально-економічних реаліях. Це зумовлює формування нової системи знань, умінь і навичок в умовах тотальної інформатизації всіх ланок життєдіяльності суспільства. Сучасні російські дослідники В. Ланкін та О. Григор'єва вважають, що необхідно готувати підростаюче покоління до швидкого сприйняття й обробки інформації, успішного її відображення і використання у навчальній, згодом професійній діяльності. Наявність системи знань та умінь з інформаційних технологій стає базовою вимогою для сучасного випускника школи. Науково доведено, що застосування інформаційних технологій (зокрема електронних посібників) при вивченні різноманітних дисциплін відкриває широкі можливості як для ілюстрування та демонстрації, так і для сприйняття навчального матеріалу [5, с. 132–133].

Як вважає О. І. Пометун, мультимедійні засоби надають нові можливості в організації навчального процесу вчителю, а учневі у виявленні і розвитку його творчих здібностей, а також сприяють

формуванню самостійної роботи під час навчальної діяльності. Організаційні можливості засвоєння самостійно навчального матеріалу при використанні мультимедійних засобів, без сумніву, набагато вищі, ніж у традиційному, оскільки вони у першу чергу забезпечують полісенсорне сприйняття матеріалу: зорове, слухове та чуттєве, а таке поєднання подачі матеріалу сприяє мобілізації активності учнів, стимулює їх мисленнєву діяльність, викликає інтерес до навчання, довільна увага перетворюється у мимовільну, розвиваються всі види пам'яті і таким чином створюються належні умови для творчого розвитку уяви, яка спонукає кожного учня, незалежно від його індивідуальних задатків, до раціонального пошуку найоптимальніших кроків для самостійного оволодіння матеріалом.

По-друге, вони сприяють формуванню мотивів учіння через виявлення потреб та інтересів під час попереднього контролю, який проводиться з метою встановлення вихідного (початкового) рівня знань, умінь та навичок учнів, позаяк якщо учень не усвідомлює потреби в учінні, якщо в нього немає пізнавального інтересу, він, як правило, не проявляє розумової активності, тому й навчальний процес буде перебувати на стадії «затримки» і водночас не буде давати належного результату. Мотиваційна функція засобів мультимедіа здійснюється через виявлення і представлення комплексу таких протиріч: між новим і раніш вивченим, між знаннями і вміннями, між вміннями і навичками, а також через створення практичної необхідності знань та формування інтересу до них через ряд пошуково-дослідницьких завдань, тому така система роботи розвиває стійкий пізнавальний інтерес до предмета і формує навички самостійного опанування матеріалу. Адже сформувати в учня мотиваційну сферу – означає виробити в нього систему цінностей, виховати потребу в здобутті нових знань і вмінь, розкрити індивідуальну суть навчання, оскільки учень починає усвідомлювати, що навчання допомагає йому визначити своє місце у житті [8, с. 76].

Педагогічний досвід О. І. Пометун показує, що використання інформаційних технологій на уроках музики сприяє всебічному і гармонійному розвитку особистості дитини, насамперед розвитку її творчих здібностей. На уроках музики гармонійно поєднуються знання комп'ютерної грамоти з музикою, образотворчим мистецтвом, літературою і, як результат цього поєднання, створюються унікальні творчі напрями (комп'ютерний малюнок, живопис, графіка, декоративний дизайн тощо).

Використання у процесі навчання методу проектів допомагає розкрити процес створення дитиною творчої роботи від задуму до втілення, побудувати нестандартний урок: урок-мандрівку, малювання в уяві образів, навіяних чарівною музикою та відповідно педагога, виконання композицій з імпровізуванням, формою, об'ємом, трансформацією кольору, тону, графічного ритму [8, с. 80]. Для того, щоб програмні засоби в навчальному процесі були доцільними й ефективними, важливо, щоб вони несли необхідну інформацію в цікавій формі, були послідовними, відповідали віковим особливостям учнів.

Інноваційні комп'ютерні технології повинні створюватися для включення в цілісну навчальну діяльність, але на сучасному етапі поки що існують обмежуючі чинники використання комп'ютерів для забезпечення потреб навчального процесу: недостатній попередній досвід і неврахування здібностей учнів; необхідність формування певних навичок роботи з комп'ютером; недостатня забезпеченість навчального процесу комп'ютерною технікою та програмними засобами.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Питання впровадження мультимедійних технологій у систему загальної шкільної освіти порушувалось в працях українських дослідників Л. Масол, М. Дергач, М. Гемберджи, О. Чайковською та ін. Перше ґрунтовне дослідження навчально-виховного потенціалу мультимедійних технологій у системі вітчизняної загальної музичної освіти здійснено педагогом-музикантом Н. Новиковою [7, с. 21].

Аналіз наукових джерел та досвіду роботи учителів-практиків показують, що спектр проблем застосування мультимедіа-технологій в освіті поступово розширюється: від використання мультимедійних технологій із метою створення навчальних матеріалів до розробки цілісної концепції побудови освітніх програм у галузі освітньої мультимедіа, підготовки кадрів університетського рівня за цим напрямом, формування нових засобів навчання завдяки використанню мультимедіа-технологій. Застосування мультимедійних технологій у процесі відбору, накопичення, систематизації і передачі знань, а також в організації різних видів навчальної діяльності є однією із значущих рис системи освіти, що формується зараз [10].

Аналізуючи досвід роботи вчителя музичного мистецтва І. В. Ревтова [11], підкреслимо, що його метою є: створення оптимальних умов для розвитку творчих здібностей дитини на уроках музичного мистецтва; створення атмосфери співробітництва, взаємодії вчителя та учня; розвитку соціальної та громадянської компетентності дитини; створення навчально-методичного комплексу, дидактичних матеріалів та системи використання інформаційних технологій і мультимедійних засобів навчання.

Отже, **мета статті** – розкрити особливості залучення мультимедіа до процесу музичного виховання в сучасній педагогічній практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою організації навчального процесу на уроках музичного мистецтва є розвиток музичної обізнаності як комплексу інтелектуальних складових у процесі активної музичної діяльності школярів (слухання, виконання, створення). Урок музичного мистецтва є тим середовищем, в якому розгортається процес взаємодії, спілкування між вчителем і учнем, вчителем і музикою, учнями і музикою.

На уроках музичного мистецтва педагог використовує комп'ютер, інформаційні технології та мультимедійні засоби навчання в поєднанні з традиційними засобами навчання під час засвоєння нових знань (уроки вивчення нового матеріалу, урок-концерт, розробка пісенного репертуару),

узагальнює і систематизує знання (захист творчих тем, ансамблеві заняття тощо), надається увага розробці голосових партій, проведенні демонстраційного експерименту, при здійсненні контролю знань, вмінь і навичок (використання фонограм, акапельний спів із метрономом тощо). Такий досвід спрямований на посилення продуктивності навчального процесу уроку музики та розвиток особистості учня, підготовку до використання комп'ютерних технологій і дистанційної освіти в пізнавальній та практичній діяльності.

Учитель початкових класів колегіуму № 11 м. Чернігова Г. Капелюха [4], описуючи переваги використання новітніх інформаційних технологій у навчанні, визначає позитивні сторони застосування мультимедійних засобів в освітньому процесі та аналізує недоліки використання мультимедіа.

Позитивні сторони використання мультимедійних засобів:

1. Інформаційність. Можливість в одній мультимедійній презентації розмістити великий об'єм графічної, текстової та звукової інформації.

2. Інтерактивність. Забезпечують високий рівень інтерактивності між учнем і матеріалом.

3. Компактність. Як носії для мультимедійної презентації можна використовувати різні типи дисків, USB-карти або електронні візитні картки, але незалежно від форми і ємкості, всі ці носії відрізняються компактністю і зручністю зберігання.

4. Емоційна привабливість. Приваблює велику кількість користувачів, які навчаються. Мультимедійні презентації дають можливість представити інформацію не лише в зручній для сприйняття послідовності, але й ефектно поєднувати звукові та візуальні образи, підбирати домінуючі кольори й колірні поєднання, які створюють у глядача позитивне ставлення до інформації, що презентується.

5. Наочність. Наочність – це ключовий аргумент використання мультимедійних презентацій. «Краще один раз побачити, ніж сто разів почути».

6. Багатофункціональність. Презентація може мати до десятка різних способів використання. Збереження даних у цифровому форматі надає більших можливостей для навчання, матеріал може розглядатися покроково з різними рівнями деталізації.

7. Динамічність. Різна швидкість показу (відтворення) презентації дозволяє аналізувати окремі кадри, доповнювати коментарями тексти, графіку, стоп-кадри, зображення рухів у динаміці. Є можливість одержати доступ до будь-якого відеокадру практично миттєво. Можна передавати і подавати інформацію в чіткому і структурованому вигляді. Інформацію легко поновлювати і конвертувати в інші формати. Скорочується час, витрачений на заняття, відповідно залишається більше часу для роботи та відпочинку.

8. Сприяє підвищенню мотивації та заохоченню учнів до навчання.

Водночас автором визначаються ***недоліки використання мультимедіа***: учні потребують доступу до мультимедійного комп'ютера;

потрібне спеціальне обладнання для роботи програм (комплекс мультимедіа); створення презентації може вимагати великих фінансових та часових затрат; Інтернет надає величезну кількість інформації, яка може збивати учнів; системи мультимедіа представляють насичене інформацією середовище, і щоб експлуатувати їх у повному обсязі, потрібен перегляд, відбір та систематизація великої кількості матеріалів; неможливість передавання особистого ставлення; для деякого з учнів важко сприймати інформацію з екрана; відсутність мультимедійних програм українською мовою. Нерозробленість методики використання в освіті [4].

Отже, використання мультимедійних засобів на різних етапах навчання допомагає реалізувати особистісно-орієнтований підхід в освіті. Творча взаємодія вчителя й учня забезпечує задоволення від самого процесу навчання, зацікавленість тим, що вивчається. Такі заняття допомагають вчителю залучити до творчої співпраці всіх учнів. Ефективним є використання відеофрагментів фільмів або мультиплікації, в яких зображено невідомі процеси та явища. Великий інтерес в учнів викликають презентації, в яких одночасно поєднують картини рідного краю, поезію і музичну фонограму. Такі презентаційні матеріали, крім освітніх, виконують ще й виховну функцію – згуртовують колектив, прищеплюють дітям почуття відповідальності, розвивають естетичні смаки тощо [4].

Сучасні викладачі та вчителі розглядають можливості та умови використання мультимедійних технологій на різних етапах уроку:

- на організаційному етапі уроку пропонується демонстрація на екрані теми й мети уроку;
- для перевірки домашнього завдання – демонстрація правильного вирішення проблемних завдань, питань для самоперевірки, тестове опитування;
- при актуалізації опорних знань і способів дій доречно поява на екрані запитань і завдань, які підводять до необхідності вивчення теми; коротке узагальнення пройденого матеріалу;
- для формування нових понять і способів пропонується ілюстрування особливостей нового матеріалу, які зображуються у вигляді основних понять, схем, таблиць, малюнків, анімацій, відеофрагментів;
- для використання знань і вмінь учителям – демонстрація запитання й завдання, які вимагають розумової діяльності й творчого усвідомлення матеріалу, правильне вирішення завдань, де виникатимуть труднощі;
- для контролю й обліку знань на екрані подаються завдання різного рівня складності [12].

Цікаво розроблена мультимедійна програма «Музичне мистецтво» для 5–8 класів, яку сучасні вчителі використовують на уроках музики. В ній наводиться структура уроку. Мультимедійний урок музичного мистецтва, згідно з зазначеною програмою [9, с. 30–35], складається з кроків, послідовність яких може змінюватися в ході проведення уроку. Зокрема:

- Тема уроку. На екрані з'являється тема уроку.
- Вступна бесіда. Поява на екрані головних героїв, які ведуть вступну бесіду до теми уроку.
- Демонстрація пісні. Звучить зразковий варіант музичного твору, який буде розучуватись.
- Розучування пісні (робота над піснею). Демонстрація нотного запису пісні, текст пісні.
- Караоке. На екрані – текст у режимі караоке, звучить супровід до пісні. У такий спосіб опрацьовується зміст кожного куплету, виконавський розвиток вокального твору.
- Відомості про епоху, розповідь про композитора, про музичний твір. Головні герої у формі діалогу розповідають про композитора.
- Слухання музики.
- Аналіз прослуханого твору.
- Творче завдання.
- Підсумки уроку [6, с. 26].

Е. В. Василенко у статті «Шляхи застосування комп'ютерних технологій на уроках музичного мистецтва» [1, с. 4], характеризує можливості використання інформаційних технологій, стверджуючи цим їх ефективність при використанні в навчальному процесі.

Вчитель описує власний досвід використання мультимедіа технологій на всіх структурних компонентах уроку музичного мистецтва. Зокрема, під час слухання музики аналізуються варіанти роботи з використанням комп'ютера: можливості вчителя самостійно формувати необхідний музичний матеріал та записувати його на диск у потрібній послідовності, як того вимагає хід уроку; відновлювати звучання музичних творів поганої якості звуку; самостійно створювати ремікси, при цьому пропонуючи учням слухати не тільки оригінальне звучання твору; можливість отримувати високоякісне, чисте звучання; залучати учнів до виконання творчого завдання, поповнюючи фонотеку, відеоклекцію, фотогалерею кабінету музики.

Під час виконавської діяльності використовується найпопулярніший спосіб співу – караоке, можливість створювати караоке будь-якої пісні; створювати обробки пісень; можливість записувати фонограми; встановлювати, регулювати швидкість пісні та тональність виконання; самостійно записувати голоси дітей для подальшого аналізу і роботи над помилками.

Елементарне музикування супроводжується грою на музичних інструментах. Можна не тільки грати свою мелодію, але й повторювати за комп'ютером із підсвічуванням клавіш або струн; фортепіанна клавіатура може звучати як будь-який інструмент симфонічного оркестру; дитина має можливість грати на фортепіано, користуючись лише клавіатурою або мишкою. Також учні мають можливість розкрити свій творчий потенціал: складають твори сучасної музики з готових наборів – шаблонів різних груп інструментів; створюють власні відеокліпи та ремікси.

Ознайомлення з елементами музичної грамоти: учитель самостійно друкує нотні завдання до уроку; діти вивчають будову акорду й одразу

визначають, як його можна виконати, наприклад, на гітарі чи фортепіано; значно легше пояснити динаміку музичного твору, просто розставляючи необхідні знаки, і слухати, що відбувається. Також вчитель може організовувати ігрову діяльність на уроці з використанням мультимедіа технологій, наприклад гра «Караоке в класі», «Відгадай мелодію», «Упізнай пісню лише за вступом», «Пісня навпаки», різні інтерактивні ігри «Криве дзеркало», «Інструменти, що падають», «Симфонічний оркестр», «Сам собі композитор», «Я – музикант», «Музичні карти» [2; 3].

За допомогою використання комп'ютерних технологій на уроці учні мають змогу не тільки чути інформацію, але й бачити ілюстрований матеріал. Вчитель демонструє слайд-шоу, використовує ресурси електронних енциклопедій, де пропонуються не лише фото, але й відеоматеріали, переглядає з дітьми в прямому ефірі балет, оперу, мультфільми, які створені за сюжетами опер або з використанням шедеврів класичної музики, розробляє тестові та інтерактивні завдання за готовими шаблонами.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що наведені приклади відповідають вимогам навчальної програми з музичного мистецтва для різних вікових груп. Вони допомагають формувати в учнів прагнення до активної діяльності, ураховуючи їхні індивідуальні особливості, забезпечують різнобічний розвиток їхніх нахилів, інтересів, обдарувань [1, с. 4–5].

Таким чином, узагальнення сучасного педагогічного досвіду залучення мультимедійних технологій до процесу музичного розвитку учнів у ЗНЗ дозволяє зробити наступні висновки: комп'ютерні технології дають змогу учителю музики здійснювати художньо-творчий розвиток особистості учня завдяки впровадженню в систему музичної освіти комп'ютерних практикумів, що передбачає довільний вибір варіантів навчальних програм й забезпечення ефективного педагогічного керівництва в процесі комунікативної взаємодії щодо формування системи музично-художніх знань у школярів.

Завдячуючи впровадженню мультимедійних дидактичних засобів, на уроках музичного мистецтва з'являється можливість на високому рівні якості проводити «нестандартні» уроки. Послідовне й систематичне використання на уроках музичного мистецтва комп'ютерних технологій оптимізує цілісний музичний розвиток учнів, формує їх музичну обізнаність та компетентність, активізує важливі психічні процеси (сприймання, уява, пам'ять), стимулює особистісний творчий потенціал.

Використання комп'ютерних програм дозволяє збагатити навчальні кабінети музики змістовними матеріалами на електронних носіях, систематизувати методичний фонд кабінетів. Дуже важливо, що уроки мультимедійного типу розвивають навчально-пошуковий інтерес учнів, формують навички самостійної роботи з систематизації знань, грамотного пошуку інформації на сучасному рівні, готуючи школярів до подальшої науково-дослідної роботи.

Список використаних джерел:

1. Василенко Е. В. Шляхи застосування комп'ютерних технологій на уроках музичного мистецтва / Е. В. Василенко // Мистецтво в школі. – 2010. – № 1. – С. 3–5.
2. Використання мультимедійних продуктів у системі загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [journal. iitta. gov. ua/index. php/ itlt/ article/ viewFile/ 170/156](http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/170/156)]. – Заголовок з екрана.
3. Гумінська О. О. Використання мультимедійних засобів – оновлення методики викладання мистецтв / О. О. Гумінська // Мистецтво та освіта. – 2009. – № 4. – С. 19–24.
4. Гумінська О. О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник / О. О. Гумінська. – Тернопіль : Навчальна книга – «Богдан», 2010. – 104 с.
5. Капелюха Г. М. Використання мультимедійних технологій на уроках у початковій школі для підвищення якості освіти молодших школярів. Мультимедійні презентації: метод. посіб. для вчителів початкових класів / Г. М. Капелюха. – Чернігів, 2010. – 44 с.
6. Ланкин В. А. Электронный учебник: возможности, проблемы, перспективы / В. А. Ланкин, О. В. Григорьева // Высшее образование в России. – 2008. – № 2. – С. 132–133.
7. Методика использования мультимедиа технологий на уроке. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// uchinfo. com. ua/inform/metodika/mt5.htm](http://uchinfo.com.ua/inform/metodika/mt5.htm). – Заголовок з екрана.
8. Музичне мистецтво, 8 клас: метод. посібник / під ред. О. О. Гумінської. – Рівне : ПП «Контур плюс», 2009. – 54 с.
9. Новикова Н. В. Формування пізнавального інтересу підлітків на уроках музики засобами мультимедійних технологій : автореф. дис.... канд. пед. наук / Н. В. Новикова. – К., 2011. – 20 с.
10. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.
11. Фільц Б. М. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Художньо-естетичний цикл 5-11 класи / Б. М. Фільц та ін. – К. : Ірпінь, 2005. – 18 с.
12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www. s2.d osme. ru/store/ data/ 000134012. pdf? key...r=1&fn...ikt-u](http://www.s2.dosme.ru/store/data/000134012.pdf?key...r=1&fn...ikt-u). – Заголовок з екрана.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Vasylenko E. V. Shliakhy zastosuvannya kompiuternykh tekhnolohii na urokakh muzychnoho mystetstva [The ways of using computer technology in the classroom music art] / E. V. Vasylenko // Mystetstvo v shkoli. – 2010. – № 1. – S. 3-5. (in Ukrainian)
2. Vykorystannia multymediinykh produktiv u systemi zahalnoi serednoi osvity [The use of multimedia products in the system of general secondary education] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: [journal. iitta. gov. ua/ index. php/ itlt/ article/ viewFile/ 170/156](http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/170/156)]. – Zaholovok z ekrana. (in Ukrainian)

3. Huminska O. O. Vykorystannia multymediinykh zasobiv – onovlennia metodyky vykladannia mystetstv [The use of multimedia – updating the methodology for teaching arts] / O. O. Huminska // *Mystetstvo ta osvita.* – 2009. – №4. – S. 19 – 24. (in Ukrainian)
4. Huminska O. O. Uroky muzyky v zahalnoosvitnii shkol [Music lessons in secondary school]: *Metodychnyi posibnyk* / O. O. Huminska. – Ternopil: Navchalna knyha – “Bohdan”, 2010. – 104 s. (in Ukrainian)
5. Kapeliukha H. M. Vykorystannia multymediinykh tekhnolohii na urokakh u pochatkovii shkoli dlia pidvyshchennia yakosti osvity molodshykh shkoliariv. *Multymediini prezentatsii* [The use of multimedia technology in the classroom in elementary school to improve the quality of education of younger students. Multimedia presentations]: metod. posib. dlia vchyteliv pochatkovykh klasi / H. M. Kapeliukha. – Chernihiv, 2010. – 44 s. (in Ukrainian)
6. Lankin V. A. Jelektronnyj uchebnik: vozmozhnosti, problemy, perspektivy [E-student: opportunities, problems, prospects] / V. A. Lankin, O. V. Grigor'eva // *Vysshee obrazovanie v Rossii.* – 2008. – № 2. – S. 132–133. (in Russian)
7. Metodika ispolzovaniya multimedija tekhnologiji na uroke [The method of using multimedia technology in the classroom] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://uchinfo.com.ua/inform/metodika/mt5.htm>. – Zagholovok z ekranu. (in Russian)
8. Muzychne mystetstvo, 8 klas [The art of music, grade 8]: metod. posibnyk / pid red. Huminskoi O. O. – Rivne: PP “Kontur plius”, 2009. – 54 s., kompakt-dysk. (in Ukrainian)
9. Novykova N. V. Formuvannia piznavalnoho interesu pidlitkiv na urokakh muzyky zasobamy multymediinykh tekhnolohii [Formation of cognitive interest of teenagers on music lessons by means of multimedia technologies]: avtoref. dys.... kand. ped. nauk / N. V. Novykova. – K., 2011. – 20 s. (in Ukrainian)
10. Pometun O. I. Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia [Modern lesson. Interactive learning technologies]: nauk.-metod. posibnyk / O. I. Pometun, L. V. Pyrozhenko. – K. : A.S.K., 2004. – 192 s. (in Ukrainian)
11. Filts B. M. “Prohrama dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv. Khudozhno-estetychnyi tsykl 5-11 klasy” [“The program for secondary schools. Artistic and aesthetic cycle 5-11 classes”] / B. M. Filts ta in. – K.: Irpin, 2005. – 18 s. (in Ukrainian)
12. [Elektronnyi resurs] [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://www.s2.d.ocme.ru/store/data/000134012.pdf?key...r=1&fn...ikt-u>. – Zaholovok z ekranu. (in Ukrainian)

Аннотация. В статье раскрыты аспекты использования компьютерных технологий на уроках музыкального искусства, что обеспечивает решение задач всестороннего развития природных, творческих способностей учащихся, а именно: фантазии и

художественного воображения; ассоциативного восприятия и мышления на основе художественного и музыкального материалов, понимание понятие ритма в природе и искусстве. Использование компьютера на уроке создает возможности для развития зрительной памяти, фантазии, формирования у детей эстетически-гармоничного мировосприятия.

Ключевые слова: современная педагогическая практика, процесс музыкального воспитания, мультимедийная программа «Музыкальное искусство», мультимедиа, ученик, метод проектов, видеофрагменты.

Summary. The article deals with the problem of the use of computer technology at the lessons of music that provides the solution of problems of comprehensive development of natural creative abilities of students, namely : imagination and the artistic imagination; associative perception and thinking on the basis of artistic and musical materials, understanding the concept of rhythm in nature and art. Computer use in the classroom creates opportunities for the development of visual memory, imagination, the formation of children's aesthetic-a balanced Outlook.

Computer technologies enable the music teacher to carry out the artistic and creative development of the personality of student through the implementation of the system of music education, computer workshops, that provides for arbitrary choices of curricula and effective pedagogical management in the process of communicative interaction for the formation of musical and artistic knowledge of the students. Consistent and systematic use at the musical art lessons computer technology optimises the holistic musical development of the students, form their musical awareness and competence, stimulates important mental processes (perception, imagination, memory), encourage personal creative potential.

Keywords: modern teaching practice, the process of musical education, multimedia program “the art of Music”, multimedia, student, project method, video.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2016

I. F. Budz

NATIONAL ORGANIZATIONS AND INNOVATIVE PROJECTS IN THE CONTENT FORMATION OF GIFTED EDUCATION IN GREAT BRITAIN

Annotation. The article traces the formation of national organizations for gifted and talented students of Great Britain, analyzes their activities and innovative projects in the context of education for the gifted. Gifted Education has been experiencing changes due to the new views of intelligence, enrichment by means of Informational Technologies, the challenges of cultural differences and various models of intercultural communicative strategies for gifted students.

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 4

Упорядники:

проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 27.10.2016 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №197/1. Наклад 300

Віддруковано засобами різнографічного друку
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
33027, Рівне, вул. С.Бандери, 12; тел.: 0-362-26-48-83

I – 66

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016